Analyysi

Suomen työmarkkinatilanne euroaluetta heikompi

Suomen talous | 19.12.2025 | Jaakko Nelimarkka, Juho Peltonen

KIRJOITTAJAT

Jaakko Nelimarkka
Vanhempi ekonomisti

Juho Peltonen
Ekonomisti

Suomen työmarkkinoiden tilanne on viime vuosina ollut huomattavasti heikompi kuin euroalueella kokonaisuutena: työllisyys on vähentynyt ja työttömyys on kasvanut. Suomen suurta työttömyyttä selittävät heikko suhdanne ja poikkeuksellisen alhainen työn kysyntä, joten työnsaantimahdollisuudet ovat heikentyneet. Toisaalta sekä Suomessa että koko euroalueella työn tarjontaa ovat tukeneet osallistumisasteiden nousu ja työperäisen maahanmuuton lisääntyminen.

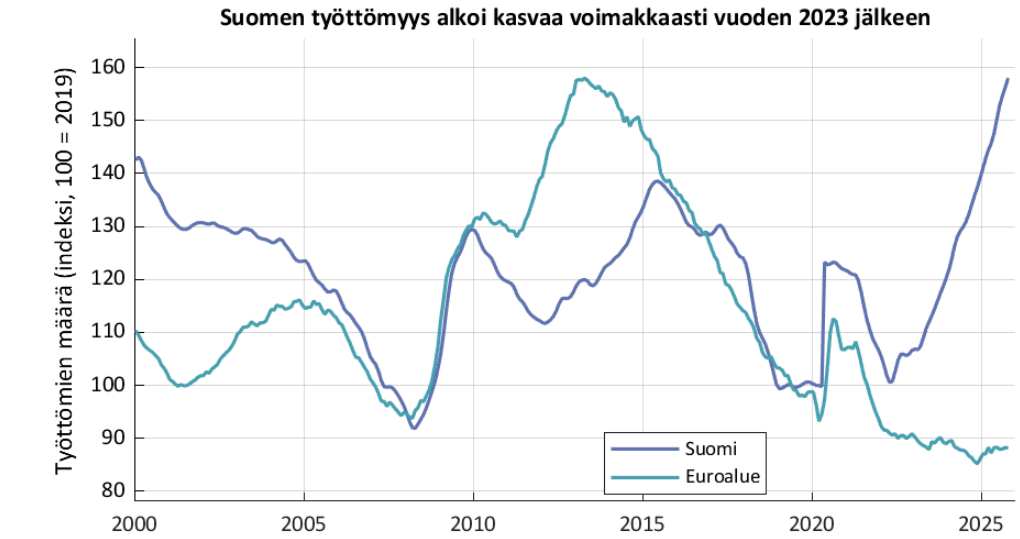

Suomen ja euroalueen työmarkkinakehitys alkoi eriytyä vuonna 2023

Euroalueen maat ovat Suomelle tärkeitä vienti- ja tuontimarkkinoita, joten euroalueen työmarkkinakehityksellä on vaikutuksia Suomen talouteen ja kustannuspaineisiin. Suomi on myös osa euroaluetta, jolla on yhteinen rahapolitiikka. Pandemian jälkeen Euroopan taloudet ovat kohdanneet samat negatiiviset sokit, kuten energiakriisin, kauppasodan ja epävarmuuden kasvun. Samoista talouden sokeista huolimatta työttömyys on kasvanut Suomessa erittäin nopeasti ja työllisyys vähentynyt, kun taas euroalueella työttömyys on historiallisen alhaista ja työllisyys on ennätyksellisen suurta. Tässä artikkelissa tarkastellaan suhdanne- ja rakennetekijöitä, jotka selittävät Suomen ja euroalueen viimeaikaista työmarkkinakehitystä.

Ennen vuotta 2022 työmarkkinat toipuivat Suomessa ja koko euroalueella COVID-19-pandemian talousseurauksista hyvin samalla tavalla. Vuoden 2020 alussa nopeasti kasvanut työttömyys alkoi jo samana vuonna pienentyä (kuvio 1). Vuoteen 2022 mennessä työttömien määrä oli Suomessa laskenut vuoden 2019 lukuihin ja euroalueella niitä pienemmiksi. Työttömyysaste laski samaan aikaan, ja sen trendi oli Suomessa alimmillaan 6,5 prosentissa maaliskuussa 2022. Samalla 20–64-vuotiaiden työllisyysaste nousi Suomessa ennätyksellisen korkeaksi, noin 78,5 prosenttiin, vuoden 2022 jälkipuoliskolla. Vuoden 2022 alkupuoliskolla työllisiä oli sekä euroalueella että Suomessa noin 4 % enemmän kuin vuonna 2019 keskimäärin (kuvio 2).

Kuvio 1.

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.
Työttömyysluvut työvoimatutkimuksesta (15–74-vuotiaat).

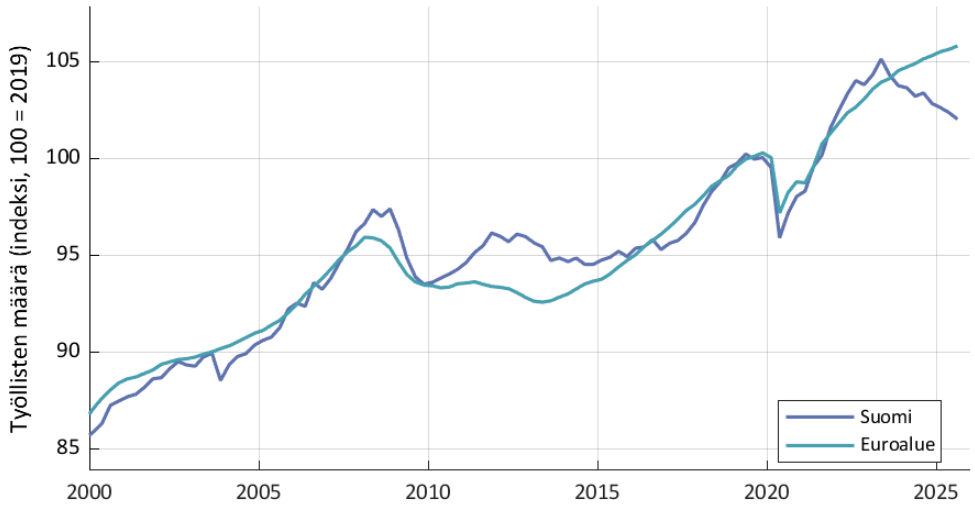
Suomen työmarkkinatilanne alkoi kuitenkin heikentyä vuoden 2022 aikana. Työttömien määrä

alkoi kasvaa (kuvio 1) ja työttömyysaste nousta. Vuoden 2025 lokakuussa työttömiä oli jo yli 50 % enemmän kuin vuonna 2019 keskimäärin ja työttömyysasteen trendi oli noussut 10,3 prosenttiin.[1] Euroalueen työmarkkinat pysyivät samaan aikaan vahvoina: työttömien määrä edelleen supistui (kuvio 1). Lokakuussa 2025 työttömiä oli euroalueella lähes 1,5 miljoonaa henkilöä eli noin 12 % vähemmän kuin vuonna 2019 keskimäärin, ja työttömyysaste oli historialliseen kehitykseen nähden alhainen, 6,4 %. 20–64-vuotiaiden työllisyysaste on vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä noussut jo 75,8 prosenttiin.

Vaikka Suomessa työttömyys on kasvanut huomattavasti, työllisiä on edelleen runsaammin kuin ennen pandemiaa vuonna 2019 (kuvio 2). Työllisten määrällä tarkasteltuna Suomen työmarkkinatilanne näyttääkin hieman vähemmän synkältä.[2] Kansantalouden tilinpidon mukainen työllisyys kasvoi nopeasti vuoteen 2022 asti, jolloin työllisten määrä oli kasvanut jo 5 % vuodesta 2019 ja oli suurempi kuin aiemmin mittaushistoriansa aikana. Tämän jälkeen työllisyys alkoi Suomessa supistua. Euroalueella työllisyys on sen sijaan kasvanut tasaisesti jo neljän vuoden ajan. Vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä työllisiä oli runsaat 6 % enemmän kuin vuonna 2019.

Kuvio 2.

Suomen ja euroalueen pandemian jälkeinen työllisyyskehitys oli samankaltaista vuoteen 2023

Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.
Kansantalouden tilinpidon lukuja (koko työllisyys).

Sitä, että Suomessa työllisyys on supistunut vähemmän kuin työttömyys on kasvanut, selittävät ennen kaikkea osallistumisasteen nousu ja työvoiman kasvu.[3] Työn tarjonta on kasvanut niin Suomessa kuin euroalueella, ja sitä ovat tukeneet samankaltaiset tekijät (ks. myös Vilmi ja Nelimarkka, Jatkuuko euroalueen hyvä työllisyyskehitys, Euro & talous 2024).[4]

Suomessa 15–74-vuotiaiden työmarkkinoille osallistumisaste on noussut noin 71 prosenttiin ja euroalueella noin 66 prosenttiin. Nämä ovat historiallisen korkeita osallistumisasteita: työllisten ja työttömien eli työmarkkinoille osallistuvien osuus työikäisestä väestöstä on kasvanut viimeisen vuosikymmenen tasaisesti. Vuoden 2022 jälkeenkin osallistumisaste on pysynyt Suomessa lähes ennallaan, eli heikko työmarkkinatilanne ei ole kasvattanut työvoiman ulkopuolella olevien työikäisten osuutta.

Osallistumisasteiden nousua selittää se, että virta työvoimaan sen ulkopuolelta on vahvistunut ja virta työvoimasta pois on hidastunut. Erityisesti ikääntyvät ovat pysyneet työvoimassa aiempaa pidempään. Esimerkiksi 55–64-vuotiaiden osallistumisaste on noussut vuodesta 2014 Suomessa 14 prosenttiyksikköä 78 prosenttiin ja koko euroalueella 12 prosenttiyksikköä 69 prosenttiin. Osallistumisasteet ovat kuitenkin nousseet myös muissa ikäluokissa niin euroalueella kuin Suomessa.

Suomen työttömyyden viimeaikaisesta kasvusta suurempi osa selittyykin sillä, että työvoiman ulkopuolelta on siirrytty työttömiksi työnhakijoiksi kuin työllisten virralla työttömyyteen. Suomen tilastoista laskettujen työmarkkinavirtojen perusteella työvoiman ulkopuolelta on siirrytty viime vuosina laaja-alaisesti työvoimaan (ks. Juvonen ja Peltonen, Työntekijävirrat vievät pintaa syvemmälle: osallistuminen kasvattanut sekä työllisyyttä että työttömyyttä, Euro & talous 2025). Työpaikkojen menettäminen selittää siis vain osan työttömyyden kasvusta, joten työllisten määrä on vähentynyt työttömyyden kasvua vähemmän.

Toinen työn tarjontaa kasvattanut tekijä on työperäinen maahanmuutto. Työikäisen väestön määrä on jälleen alkanut kasvaa, erityisesti maahanmuuton ansiosta. Työvoima on kasvanut pandemian jälkeen niin Suomessa kuin euroalueella noin prosentin vuodessa. Tästä kasvusta noin puolet selittyy muualla kuin EU:ssa syntyneiden henkilöiden määrän kasvulla. Maahanmuuton lisäksi kasvua selittää se, että kolmansista maista nyt ja aiemmin tulleiden henkilöiden osallistumisaste on noussut. Aktiivisemman osallistumisen lisäksi maahanmuuttajien työllisyysasteet ovat tasaisesti nousseet.

Työn tarjonnan kasvu näyttää kuitenkin maltillisemmalta työtunneilla mitattuna. Sekä euroalueella että Suomessa työntekijöiden keskimääräinen työaika on jäänyt huomattavasti lyhyemmäksi kuin pandemiaa ennen. Toisin sanoen vaikka työllisten määrä on kasvanut, kokonaistyötuntien kasvu eli koko kansantalouden työpanos on jäänyt vaatimattomaksi, erityisesti Suomessa. Kun työtuntien kasvu on ollut työllisten määrän kehitystä verkkaisempaa, saman tuotannon ylläpitäminen on vaatinut suurempaa työllisten määrää, etenkin nykyisen hitaan tuottavuuskasvun vallitessa.

Kokonaisuutena euroalueen työmarkkinat ovat kehittyneet vahvasti pandemian jälkeen, mutta se

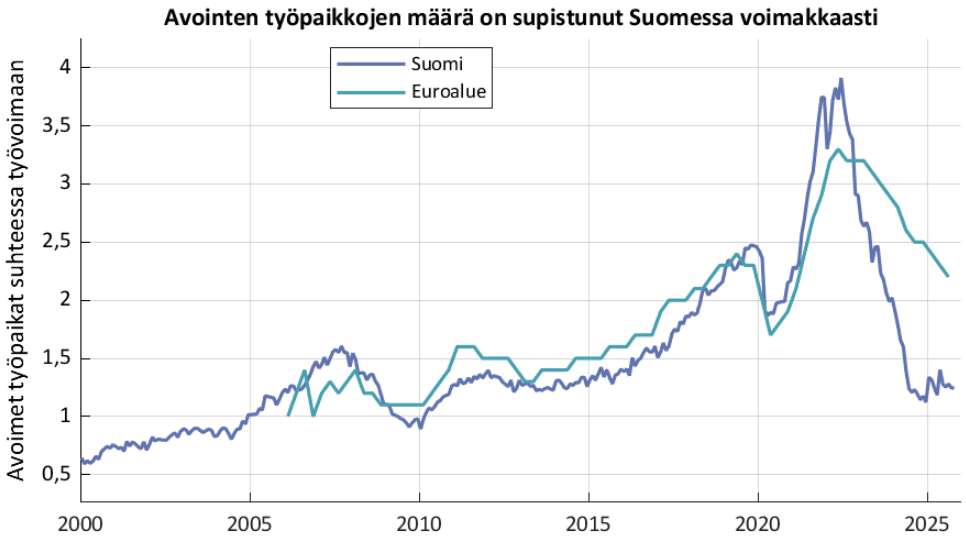
ei ole ollut yhtenäistä rahaliiton eri jäsenmaissa. Käytännössä euroalueen työmarkkinat muodostuvat useista erillisistä työmarkkinoista kulttuuristen, kielellisten ja maantieteellisten rajojen vuoksi. Työllisyys on kasvanut nopeimmin Espanjassa ja Italiassa, kun taas esimerkiksi Saksassa, Ranskassa ja Alankomaissa työllisten määrä on pysynyt viimeiset kaksi vuotta suurin piirtein ennallaan. Euroalueen työttömyyden pieneneminen on niin ikään seurausta työttömyyden pienenemisestä Espanjassa ja Italiassa. Sen sijaan esimerkiksi Saksassa työttömyysaste on jo ennestään ollut Etelä-Eurooppaa alhaisempi ja pysynyt pikemminkin ennallaan, noin 3,7 prosentissa.

Työvoiman kysyntä ollut viime vuosina Suomessa heikkoa

Suomen työmarkkinoiden viime vuosien vaisu kehitys johtuu erityisesti heikosta työvoiman kysynnästä. Avoimien työpaikkojen määrä suhteessa työvoiman kokoon kehittyi Suomessa ja euroalueella jopa hämmästyttävän yhtenäisesti vuosina 2006–2021 (kuvio 3).[5] Vuosina 2021 ja 2022 avointen työpaikkojen määrä kasvoi Suomessa ennätyksellisen suureksi ja ylitti tuolloin jopa 110 000 työpaikan rajan. Myös euroalueella työvoiman kysyntähuippu ajoittui samoille vuosille, vaikkakin työvoimaan suhteutettu avointen työpaikkojen huippu jäi Suomea pienemmäksi.

Huippuvuoden 2022 jälkeen avointen työpaikkojen määrä alkoi laskea sekä Suomessa että euroalueella. Suomessa lasku oli suorastaan romahdusmainen, ja sen vuoksi avointen työpaikkojen määrä supistui historiallisestikin katsoen hyvin alhaiseksi, jollaiseksi se on myös jäänyt. Euroalueella lasku on ollut maltillisempaa ja avoimia työpaikkoja on nyt tarjolla suurin piirtein yhtä paljon kuin vuonna 2019 ennen COVID-19-pandemian puhkeamisesta seurannutta turbulenssia (kuvio 3). Yleisesti voidaan sanoa, että työvoiman kysyntä on vaihdellut Suomessa viimeisten viiden vuoden aikana historiallisen suuresta historiallisen vähäiseen.

Kuvio 3.

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Pandemian jälkeen Suomessa ja euroalueella uudet työpaikat syntyivät pitkälti samoille toimialoille. Työllisyyden kasvu oli nopeinta palvelualoilla ja julkisella sektorilla. Teollisuudessa ja rakentamisessa kasvu oli tätä hieman hitaampaa. Euroalueella sama kehitys on jatkunut näihin päiviin saakka, vaikkakin uusien työpaikkojen luonti on tasaisesti hidastunut. Suomessa työllisyys alkoi heikentyä vuonna 2023, jolloin palvelualojen positiivinen työllisyyskehitys pysähtyi. Tämän jälkeen julkisen sektorin uudet työpaikat tukivat työllisyyttä vielä vuoteen 2024 saakka, kunnes julkisen talouden sopeutustoimet johtivat rekrytointien loppumiseen. Julkisen sektorin työllisyys on vähentynyt vuoden 2025 aikana.

Vuoden 2025 aikana avoimien työpaikkojen määrä Suomessa on pysynyt vähäisenä. Vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä avoimia työpaikkoja oli noin 27 000, mikä on 22 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.[6] Kuluvan vuoden aikana avoimien työpaikkojen väheneminen on ollut laajaa eri toimialoilla. Vuoden alussa uusien työntekijöiden palkkaaminen loppui sosiaali- ja terveyspalveluissa, ja myöhemmin keväällä avoimet työpaikat vähenivät eniten rakennusalalla ja syksyllä palvelualoilla. Ainoastaan teollisuudessa avointen työpaikkojen määrä on viime kuukausina hienoisesti lisääntynyt.

Euroalueen työllisyyttä on viime vuodet tukenut erityisesti palvelualojen tasaisen hyvä työvoiman kysyntä. Palveluissa avoimien työpaikkojen määrä on pysynyt suurena viimeisten kolmen vuoden ajan. Kaikista toimialoista suhteellisesti suurinta työvoiman kysyntä on rakentamisessa, jossa se on tosin myös viime vuosina vähentynyt. Teollisuuden työvoiman kysyntä on sen sijaan kehittynyt muihin päätoimialoihin verrattuna melko vaisusti, mutta avoimia teollisuustyöpaikkoja on silti

ollut vuonna 2025 yhtä paljon kuin pandemiaa edeltävinä vuosina. Merkittävä osa työllisyyskasvusta selittyy myös julkisen sektorin työpaikkojen lisääntymisellä.

Työmarkkinoiden tiukkuutta työnantajan näkökulmasta mitataan tyypillisesti avoimien työpaikkojen määrällä suhteessa työttömien työnhakijoiden määrään. Tämän mittarin perusteella Suomessa työmarkkinat ovat selvästi jäähtyneet viimeisten kahden vuoden ajan. Toisin sanoen työttömiä on ollut paljon ja avoimia työpaikkoja vähän. Työnantaja kokee siis Suomessa tällä hetkellä epätodennäköisesti työvoimapulaa, sillä keskimäärin jokaista avointa työpaikkaa kohti on tarjolla runsaasti työnhakijoita. Tämä tilanne heijastuu myös Euroopan komission yrityskyselyn tuoreimmissa havainnoissa, joiden mukaan suomalaiset yritykset eivät näe työvoimapulaa tuotannon rajoitteena.

Euroalueella työmarkkinoiden tiukkuus on hellittänyt vuoden 2022 jälkeen. Toisin sanoen avoimia työpaikkoja on vähemmän suhteessa työttömiin työnhakijoihin. Erona Suomeen on tältä osin erityisesti se, että vaikka avoimien työpaikkojen määrä on maltillisesti vähentynyt, työttömyys on pysynyt hyvin alhaisena. Toki euroalueen työmarkkinoiden tiukkuus on edelleen historiallisesti katsoen melko korkea, selvästi viimeisten 25 vuoden keskiarvon yläpuolella. Euroopan komission yrityskyselyn mukaan edelleenkin merkittävä osa yrityksistä euroalueella raportoi työvoimapulaa.

Työllisyyden kehitys on Suomessa suhdanteeseen nähden heikkoa

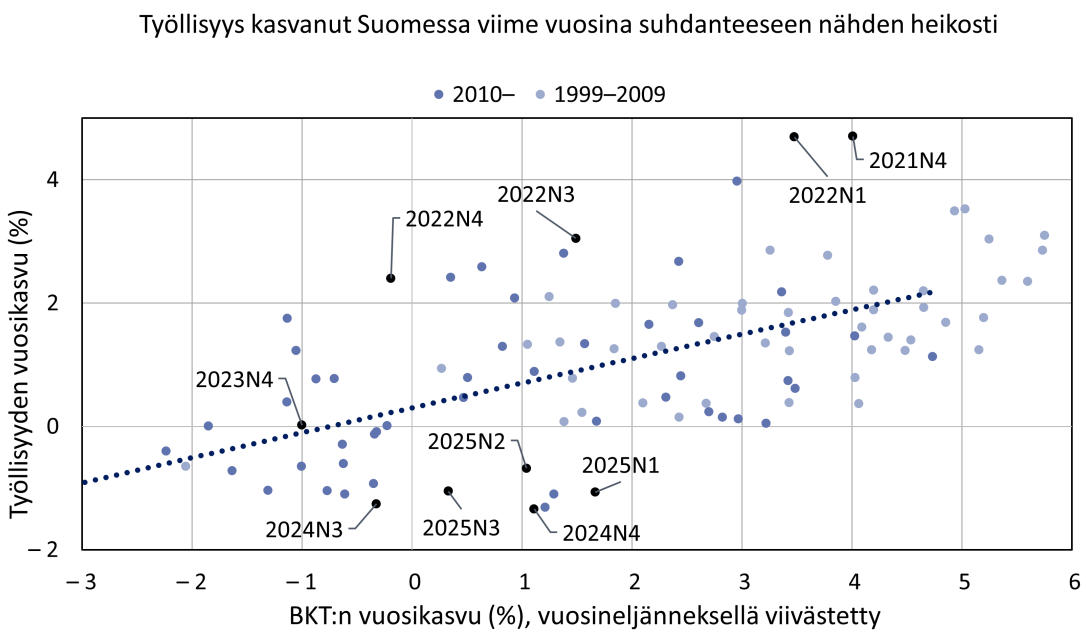
Merkittävin ero Suomen ja euroalueen työmarkkinakehityksen välillä näyttää syntyvän eroista työvoiman kysynnässä. Suomessa avointen työpaikkojen määrä on vähentynyt noin 75 % vuodesta 2022. Euroalueella vastaava lasku on vain noin 30 %. Suuri työn kysynnän lasku yhdistettynä runsaaseen työvoiman tarjontaan on siten lisännyt Suomessa työttömyyttä. Euroalueella työllisyys on säilynyt korkeana, eikä työttömyys ole kasvanut, sillä työvoiman kysyntä on vähentymisestään huolimatta ylläpitänyt työllisyyskasvua.

Ilmeinen työn heikkoa kysyntää selittävä tekijä on Suomen euroaluetta hitaampi talouskasvu. Toisaalta vahvistunutta työn tarjontaa voivat selittää rakennetekijät, kuten demografia, mutta myös politiikkamuutokset, kuten eläkejärjestelmään ja työttömyysturvaan liittyvät uudistukset. Hyvänä pysynyt työn tarjonta on näin ollen johtanut siihen, että työttömyys on kasvanut Suomessa nopeammin kuin työllisyys on supistunut.

Okunin (1962) lain mukaan talouskasvulla ja työttömyyden muutoksella on vahva negatiivinen korrelaatio, eli ne ovat tilastollisesti voimakkaasti toisiinsa yhteydessä.[7] Jäljempänä olevissa kuvioissa (kuvio 4 ja kuvio 5) tätä tilastollista yhteyttä on tarkasteltu Suomessa ja euroalueella

työllisyyden kautta.[8] Kuvion pystyakseli mittaa työllisyyskasvua vuositasolla. Vaaka-akselille taas on kuvattu jokaisen vuosineljänneksen viivästetty BKT:n vuosikasvu.[9] Katkoviiva kuvaa näiden muuttujien pidemmän aikavälin yhteyttä, ja Okunin lain mukaisesti yhteys on positiivinen niin euroalueella kuin Suomessa.[10] Talouskasvu siis johtaa keskimäärin nopeampaan työllisyyden kasvuun.

Kuvio 4.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.
Pisteviiva kuvaa vuosien 2010–2025 havaintojen tilastollista yhteyttä. Työllisyyden kasvu kansantalouden tilinpidosta. 42983@Okun_FI

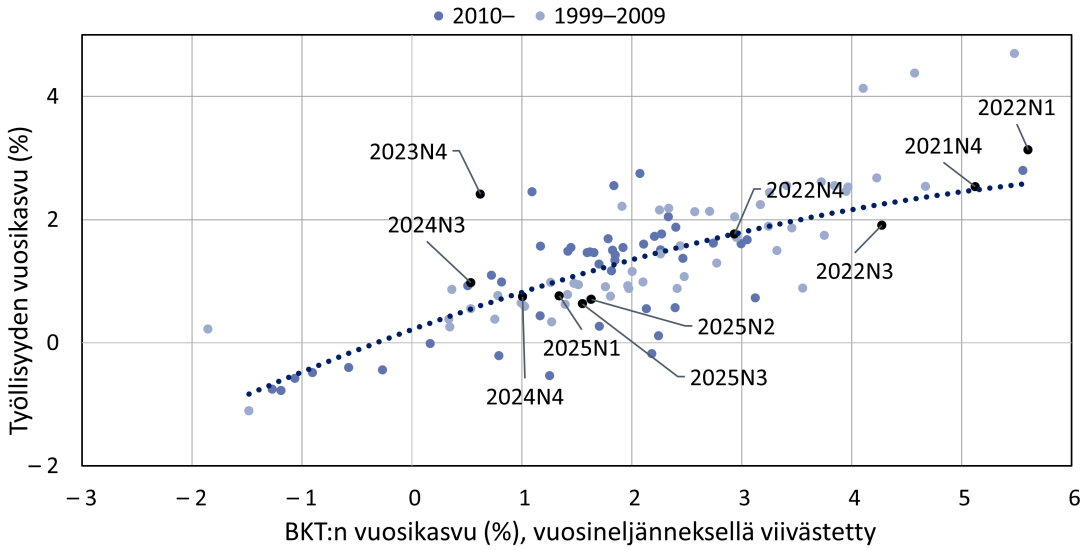
Missä määrin Suomen työmarkkinoiden kehitystä selittää heikompi suhdanne? Okunin lain mukaan katkoviivaa pitkin siirtyminen tarkoittaisi, että työllisyyden kasvu muuttuu talouskasvun suhteen samalla tavalla kuin pidemmällä aikavälillä keskimäärin. Jos työllisyyden kasvu taas jää katkoviivan alapuolelle, työmarkkinakehitys on suhdanteeseen nähden keskimääräistä heikompaa. Suomen työllisyyskasvu oli poikkeuksellisen nopeaa vuosina 2021 ja 2022, ja näiden vuosien havainnot sijaitsevat kuvion yläosassa. Työllisyyden kasvu suhteessa talouskasvuun oli siis nopeampaa kuin keskimäärin. Viime ja tänä vuonna työllisyyden kasvu taas on hidastunut poikkeuksellisen paljon. Työllisyyden kasvu näyttää olevan poikkeuksellisen vaisua jopa heikkoon suhdanteeseen nähden.

Euroalueella työllisyyden viimeaikainen kehitys on noudattanut enemmän keskimääräistä suhdannekehitystä. Vuonna 2023 työllisyyden kasvu kiihtyi poikkeuksellisen paljon, mutta se on tämän jälkeen hidastunut lähemmäksi kasvuvauhtia, joka on linjassa pitkän aikavälin tilastollisen

yhteyden kanssa. Hyvä suhdanne näyttääkin ylläpitäneen euroalueen työllisyyden kasvua.

Kuvio 5.

Euroalueen työllisyys kasvanut viime vuosina suhdanteen mukaisesti

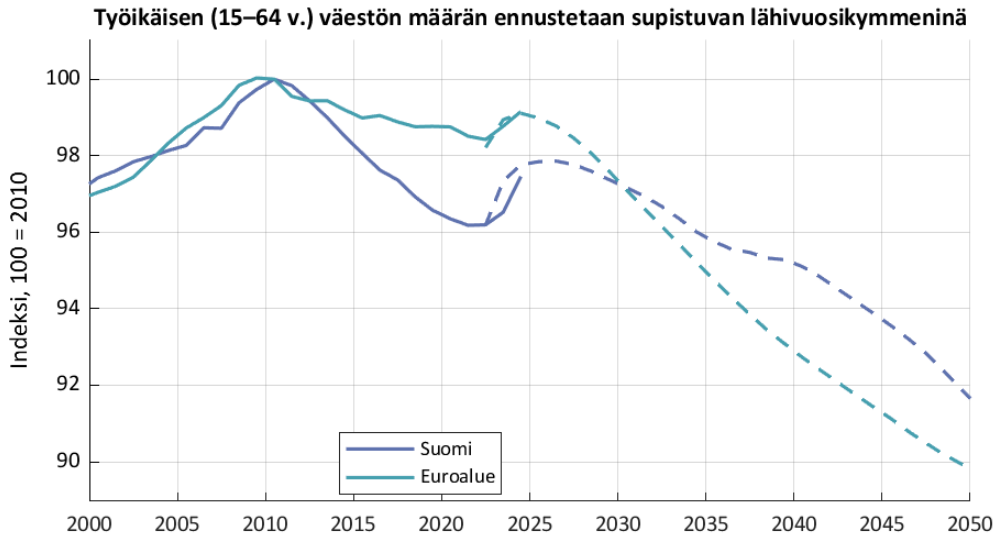

Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.
Pisteviiva kuvaa vuosien 2010–2025 havaintojen tilastollista yhteyttä. Työllisyyden kasvu kansantalouden tilinpidosta. 39799@Okun_EA

Ikääntyminen painaa väestönkasvua lähivuosina

Väestökehitys on yksi keskeisistä työn tarjontaan vaikuttavista tekijöistä sekä Suomessa että euroalueella. Molemmilla alueilla työikäisen väestön määrä alkoi laskea vuonna 2010. Suomessa työikäisten määrä on kuitenkin vähentynyt selvästi euroaluetta nopeammin (kuvio 6). Viimeisten kolmen vuoden aikana työikäisen väestön määrä on kuitenkin alkanut kasvaa runsaan nettomaahanmuuton ansiosta. Suomessa kasvu on ollut euroaluetta nopeampaa, mutta verrattuna vuoteen 2010 työikäisen väestön määrä on Suomessa edelleen alhaisempi kuin euroalueella kokonaisuutena.

Kuvio 6.

Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.
Katkoviivat Eurostatin väestöennusteita (EUROPOP2023).

Eurostatin tuoreimmassa, vuoden 2023 väestöennusteessa (EUROPOP2023) nettomaahanmuuton ei odoteta jatkuvan nykyisen suuruisena vaan tulevina vuosikymmeninä työikäisen väestön määrä alkaa jälleen laskea.[11] Ennusteen mukaan lasku on euroalueella Suomea jyrkempi, ja euroalueen työikäisten määrä verrattuna vuoteen 2010 alittaa Suomen tason 2030-luvulla (kuvio 6). Molemmilla alueilla laskun ennustetaan jatkuvan seuraavien vuosikymmenien aikana. 2050-luvulla Suomessa olisi noin 8 prosenttiyksikköä ja euroalueella noin 10 prosenttiyksikköä vähemmän työikäistä väestöä kuin vuonna 2010.

Maahanmuutosta huolimatta työikäisen väestön supistuminen siis näyttää väistämättömältä, ja se tulee vähentämään tulevaisuudessa työn tarjontaa. Suomessa, kuten myös euroalueella, nettomaahanmuutto on pandemian jälkeisinä vuosina ollut runsasta. Koska valtaosa maahanmuuttajista on työikäisiä, nettomaahanmuutto on kasvattanut työikäisen väestön määrää. Eurostatin ennusteessa maahanmuuton odotetaan kuitenkin normalisoituvan vuodesta 2025 lähtien.

Euroalueen maissa on suuria maakohtaisia eroja sekä maahanmuuton että väestökehityksen suhteen. Eurostatin väestöennusteessa suurista euromaista Espanjan ja Ranskan väestön määrä kasvaa 2050-luvulle saakka, kun taas Italiassa väestön määrä pienenee ennusteen koko horisontin ajan.[12] Suomessa väestökehitykseen liittyy suuria alueellisia eroja, joita pitkät maantieteelliset etäisyydet korostavat.[13] Alueellisen eriytymisen ennustetaan myös jatkuvan. Vaikka euroalueen työikäisen väestön määrä Eurostatin ennusteessa laskee Suomea nopeammin, suuret alueelliset

erot voivat tehdä Suomen kohtaamista työn tarjonnan jarruista vaikeampia.

Suhdanne eriyttänyt Suomen ja euroalueen työmarkkinoita

Suomen työmarkkinatilanne on viime vuosina heikentynyt selvästi euroaluetta enemmän. Työn kysynnän romahdus on johtanut Suomessa avoimien työpaikkojen määrän vähentymiseen ja työttömyyden kasvuun vuoden 2023 jälkeen. Samalla työllisten määrä on supistunut, mutta se on edelleen suurempi kuin ennen pandemiaa. Euroalueella viime ajan kehitys on ollut päinvastaista: työllisten määrä on kasvanut historiallisen suureksi ja työttömyys on vähentynyt.

Euroalueen ja Suomen työn tarjonta on viime vuosina kasvanut samoista syistä, osallistumisasteen nousun ja positiivisen nettomaahanmuuton ansiosta. Suomessa kasvanut työn tarjonta nykyisessä suhdannetilanteessa, jossa työllistymistodennäköisyydet ovat heikot, on johtanut työttömyyden nopeaan kasvuun. Euroalueella työmarkkinakehitys on puolestaan ollut vahvempaa, mitä on myös ylläpitänyt parempi suhdanne. Pidemmällä aikavälillä työvoiman supistuminen kuitenkin näyttää sekä euroalueella että Suomessa väistämättömältä. Väestön ikääntyminen ja maahanmuuton normalisoituminen voivat hidastaa työn tarjontaa ja viime kädessä pitkän aikavälin talouskasvua.

Viitteet

1. Suomessa työttömyys on kasvanut myös kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA) laatiman, rekisteripohjaisen työnvälitystilaston mukaan, joskin vähemmän kuin Tilastokeskuksen otantaan perustuvassa Työvoimatutkimuksessa. Työnvälitystilastossa työttömyysaste ja työttömien määrä olivat lokakuussa 2025 edelleen alhaisempia kuin esimerkiksi vuonna 2015. Työnvälitystilastossa työttömänä pidetään työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitynyttä työnhakijaa, joka ei ole työsuhteessa. Työvoimatutkimuksessa puolestaan työtön työnhakija määritellään henkilöksi, joka on lomautettu, työtä vailla ja hakee aktiivisesti töitä tai odottaa sovitun työn alkamista. Ks. tarkemmin Tilastokeskuksen tilasto-opas. ↑
2. Työllisten määrä tilastoidaan kahdella tavalla. Työvoimatutkimus mittaa väestön työmarkkina-asemaa otostutkimuksella eri ikäryhmistä. Kansantalouden tilinpidon työllisyystiedot taas kerätään yrityksiltä, nykyisin kansallisesta tulorekisteristä ja yritysten rakenne- ja tilinpäätösaineistosta. Neljännesvuositilinpidon työllisyystietojen laatimisessa kuitenkin hyödynnetään työvoimatutkimuksen työllisyystietoja. Ks. tarkemmin Mänttärin ja Järvelän (2024) Tieto & trendit -artikkeli. ↑
3. Työttömyyden kasvu Suomessa on nostanut myös arvioita rakennetyöttömyydestä. Esimerkiksi Euroopan komission rakennetyöttömyysestimaatti (NAWRU) on noussut Suomessa vajaan prosenttiyksikön vuodesta 2019 vuoteen 2025. Euroalueen rakennetyöttömyys on taas komission arvion mukaan laskenut samassa ajassa noin kaksi prosenttiyksikköä. ↑
4. Työmarkkinoiden dynamiikkaan vaikuttaneista tekijöistä euroalueella ovat tarkastelleet ↑

Juvonen, P., Nelimarkka, J., Obstbaum, M., ja Vilmi, L. (2025) Drivers of post-pandemic price dynamics and labour market tightness in the euro area, BoF Economics Review, 1/2025.

5. Eurostat mittaa avoimia työpaikkoja EU:n alueella yhtenäisellä metodologialla. Tilastokeskuksen Suomessa käyttämä menetelmä eroaa tästä hieman. Ks. tarkemmin Tilastokeskuksen laatuseloste. ↑
6. Avoimet työpaikat 3. vuosineljännes, Tilastokeskus, 19.11.2025. ↑
7. Okun, Avner A. (1962) Potential GNP: Its Measurement and Significance, Proceedings of the Business and Economics Statistics Section, American Statistical Association. ↑
8. Tarkastelujakso kuvioissa on 1999–2025. Tummemmat pisteet kuvaavat vuoden 2010 jälkeisiä havaintoja. Lisäksi pandemian aikaiset havainnot vuodelta 2020 on jätetty suurten vaihteluiden vuoksi pois tarkastelusta. Kuvio on piirretty työttömyyden sijaan työllisyyden muutokselle, jolloin työttömyyden tasoon vaikuttavat työn tarjonnan vaihtelut jätetään huomiotta. Kuten edellisissä luvuissa on tarkasteltu, työttömyyden kasvua on selittänyt suhdanteen lisäksi hyvin paljon työvoiman kasvu. ↑
9. Tyypillisesti työmarkkinat reagoivat suhdannekäänteisiin viipeellä, sillä palkkaus- ja irtisanomispäätökset vievät aikaa. ↑
10. Katkoviiva on työllisyyden kasvua vakiolla, viivästetyllä talouskasvulla ja sen neliöllä selittävän regression sovite. ↑
11. Tilastokeskuksen julkaisema Suomen Väestöennuste perustuu Eurostatin ennustetta suurempaan nettomaahanmuuton jatkumiseen. Työikäisten eli 15–64-vuotiaiden osuus on tällä hetkellä noin 62 % väestöstä, ja Tilastokeskus arvioi, että nykyisellä nettomaahanmuutolla työikäisten osuus pysyisi samana aina 2050-luvun alkupuolelle saakka. ↑
12. Pienistä euromaista Belgiassa, Irlannnissa, Kyproksella, Luxembourgissa, Maltalla, Alankomaissa ja Itävallassa väestö kasvaa lähes 10 % vuoteen 2100 mennessä. Virossa, Kreikassa, Kroatiassa, Latviassa, Liettuassa, Portugalissa, Sloveniassa, Slovakiassa ja Suomessa väestö sen sijaan pienenee lähes 20 % samassa ajassa. Lähde: EKP:n talouskatsaus, 3/2023. ↑
13. Väestöllinen huoltosuhde, eli alle 15-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden määrä 100 työikäistä kohden, oli esimerkiksi vuonna 2023 Etelä-Savon maakunnassa 82,3, kun taas Uudenmaan maakunnassa vain 51,3. ↑

Asiasanat

työllisyys, työmarkkinat, työvoima